

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A TREIA

CAUZA BISIR ȘI TULUS c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 42973/05)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

17 mai 2011

DEFINITIVĂ
la 17 august 2011
potrivit articolului 44 § 2 (b) din Convenție.

În cauza **Bișir și Tuluș c. Moldovei**,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos, *judecători*,

și Marialena Tsirli, *Grefier adjunct al Secțiunii*,

Deliberând la 12 aprilie 2011, în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată printr-o cerere (nr. 42973/05) contra Republicii Moldova, depusă la 28 noiembrie 2005, adresată Curții în conformitate cu Articolul 34 din Convenția privind Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale („Convenție”) de către patru cetățeni ai Republicii Moldova, Dl Ivan Bișir, Dl Ivan Tuluș, Dna Svetlana Bișir și Dna Elena Tuluș („reclamanții”).

2. Reclamanții au fost reprezentați de către Dl V. Oltu și Dna D.I. Străisteanu, avocați din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, Dl V. Grosu.

3. Reclamanții au pretins, în special, încălcarea Articolelor 3, 5, 8 și 13 din Convenție.

4. La 1 februarie 2010 Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. La aceeași dată Guvernul Bulgariei a fost informat despre dreptul de a interveni în cadrul procedurilor în conformitate cu Articolul 36 § 1 din Convenție și Regula 44 § 1(b), dar acesta nu și-a manifestat intenția de a face uz de acest drept. S-a decis examinarea în fond a cererii odată cu admisibilitatea acesteia (Articolul 29 § 3).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamanții sunt două cupluri, căsătoriți, și s-au născut în 1968, 1966, 1970 și 1969 respectiv și locuiesc în Chișinău.

6. La 3 iunie 2005 toți reclamanții se aflau la o nuntă. La 21:30 nunta a fost întreruptă de către un grup de colaboratori ai poliției, mascați, care au reținut pe primul și al doilea reclamant. Reclamanții au fost anunțați mai târziu că au fost reținuți fiind bănuți de falsificarea unui contract și sustragerea unei sume mari de la o terță companie.

7. Mai târziu, în aceeași seară, aproximativ între orele 24:00 și 3:00, un grup de colaboratori ai poliției, mascați, au efectuat o percheziție la domiciliul reclamanților. La date nespecificate, al treilea și al patrulea reclamant au contestat legalitatea percheziției susținând că aceasta a fost efectuată cu încălcarea legii. Ei s-au plîns că perchezițiile au fost efectuate în timpul nopții și colaboratorii poliției nu aveau o autorizație în care să fie indicate obiectele care urmau a fi ridicate. Cererea a fost, în cele din urmă, respinsă de Curtea Supremă de Justiție la 11 octombrie 2005.

8. În zilele următoare a arestării reclamanților, procuratura a publicat un comunicat de presă în care se indica că primul și al doilea reclamant erau membri ai unui grup criminal organizat.

9. La 6 iunie 2005 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Rîșcani a emis un mandat de arestare a primului și celui de-al doilea reclamant pentru un termen de treizeci de zile. Motivele invocate de către judecător au fost că reclamanții erau bănuți de comiterea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă privativă de libertate pe un termen mai mare de doi ani și puteau să se ascundă de organul de urmărire penală sau să împiedice urmărirea penală.

10. Avocații reclamanților au declarat recurs argumentînd, printre altele, că nu a existat o bănuială rezonabilă că primul și al doilea reclamant ar fi comis o infracțiune. În orice caz, nu existau temeiuri de a crede că reclamanții, care au familii și copii, s-ar fi ascuns sau ar fi împiedicat urmărirea penală.

11. Recursurile au fost respinse de Curtea de Apel și detenția primilor doi reclamanți a fost prelungită de mai multe ori, în baza acelorași temeiuri, pînă la 11 noiembrie 2005. Toate cererile *habeas corpus* depuse de către reclamanți au fost respinse pînă la acea dată.

12. Între timp, primul și al doilea reclamant au fost deținuți în izolatorul de detenție preventivă al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției („CCCEC”). Primul reclamant a fost transportat de cîteva ori la spitalul penitenciar în rezultatul declarării grevei foamei și a unor probleme de sănătate. El a fost, de asemenea, examinat de mai multe ori de medici independenți. La 12 octombrie 2005 primul reclamant a fost examinat de un medic la alegerea sa care a ajuns la concluzia că acesta ar trebui să fie programat pentru o intervenție chirurgicală repetată la spate. Al doilea reclamant a fost deținut în detenție solitară pentru o perioadă de cincizeci și trei de zile, într-o încăpere slab iluminată, care avea doar o fereastră mică. Potrivit acestuia, în rezultatul detenției în această celulă, vederea i-a scăzut cu cel puțin zece procente.

13. La un moment dat, în iulie 2005 ambii reclamânți au solicitat să fie transferați temporar la un alt penitenciar. Cererea lor a fost satisfăcută la 5 august 2005. La 26 septembrie 2005 reclamânții au solicitat să le fie instalată televiziune prin cablu în celule. Această cerere nu a fost satisfăcută din motiv că, între timp, reclamânții au fost transferați la un alt penitenciar. Reclamânții au solicitat permisiunea să primească numeroase vizite din partea familiei și a avocaților, care se pare că au fost acordate.

14. La 6 septembrie 2005 în timp ce primul reclamant era deținut în spitalul penitenciar, câțeva colaboratori ai poliției au efectuat o percheziție a celulei sale. Când primul reclamant a întrebat care a fost motivul efectuării percheziției, el ar fi fost lovit în abdomen apoi în spate, unde avusese recent o intervenție chirurgicală, și și-a pierdut cunoștința. El a fost apoi târât afară din celula sa și lăsat să stea culcat în coridor. După ce și-a revenit și a încercat să se ridice, a fost lovit din nou cu pumnii și picioarele și și-a pierdut cunoștința încă de două ori. Versiunea primului reclamant privind evenimentele petrecute a fost confirmată de co-deținutul său de celulă, care a făcut o declarație scrisă avocatului reclamantului în acest sens. Guvernul a contestat alegațiile cu privire la maltratarea primului reclamant de către poliție și a susținut că leziunile, fie că au fost provocate de însuși reclamant sau au survenit în rezultatul căderii acestuia.

15. La 7 septembrie 2005 primul reclamant a depus o plîngere la procuratură invocînd că a fost supus relelor tratamente.

16. În două rapoarte medicale din 7 și 29 septembrie 2005 era indicat că primul reclamant avea multiple echimoze și excoriații pe frunte, piept, abdomen, brațe și spate. Raportul medical a concluzionat că leziunile au fost cauzate în rezultatul loviturilor cu un obiect mic, contondent, posibil ca urmare a maltratărilor din 6 septembrie 2005.

17. La 14 octombrie 2005 procuratura a respins plîngerea reclamantului cu privire la preținse rele tratamente. Reclamantul a contestat această soluție la Judecătoria Rîșcani, care, la 23 decembrie 2005, a admis recursul și a dispus reexaminarea cazului de către procuratură. Instanța a constatat, printre altele, că procuratura a omis să audieze co-deținutul de celulă al primului reclamant și alte persoane prezente la percheziția din 6 septembrie 2005.

18. La 9 februarie 2006 procuratura a solicitat Centrului de medicină legală să determine dacă leziunile de pe corpul primului reclamant după incidentul din 6 septembrie 2005 ar fi putut fi cauzate în rezultatul căderii și dacă leziunile de pe mâini ar fi putut fi cauzate de cătușe. La aceeași dată, Centrul de medicină legală a răspuns că era posibil ca leziunile de pe spate, fruntea și mâinile primului reclamant să fi fost cauzate prin cădere proprie. Unele leziuni ale încheieturilor au fost cauzate de cătușe, în timp ce altele, precum și echimozele de pe abdomen ar fi putut fi auto-provocate, deoarece zona era accesibilă pentru mâinile reclamantului.

19. La 10 februarie 2006 procuratura a respins repetat plîngerea primului reclamant de rele tratamente după ce au fost interogați colaboratorii de poliție care au participat la percheziția din 6 septembrie 2005. Toți polițiștii au declarat că primul reclamant și-a pierdut cunoștința după începerea percheziției și în rezultatul căderii. Întemeindu-se pe raportul de expertiză din 9 februarie 2006 procuratura a concluzionat că leziunile de pe spate și fruntea reclamantului și excoriațiile de pe una din mâini au fost cauzate în rezultatul căderii. Procuratura a constatat în continuare că excoriațiile de pe coatele reclamantului și echimozele de pe abdomen au fost autoprovocate, în timp ce excoriațiile de la încheieturi au fost cauzate de cătușe.

20. La 24 octombrie 2006 procuratura a decis să înceteze urmărirea penală în privința primului și celui de-al doilea reclamant pentru lipsa de probe care ar demonstra vinovăția lor.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

21. Prevederile relevante ale Legii nr. 1545 (în vigoarea la momentul respectiv) privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești sunt următoarele:

Articolul 1

(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul moral și material, denumit în continuare prejudiciu, cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurii represive de ținere sub arest, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale;

b) efectuării ilegale, în cazul anchetării ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării ilegale din lucru (funcție), precum și a altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

c) supunerii ilegale la arest administrativ ori la muncă corecțională, confiscării ilegale a averii, aplicării ilegale a amenzii;

d) efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

e) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, ștampilelor, precum și blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcții de răspundere din organele de cercetare penală, de anchetă preliminară, ale procuraturii și din instanțele judecătorești.

Articolul 4

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) pronunțării sentinței de achitare;
- b) clasării dosarului penal, date fiind absența faptului infracțiunii, a elementelor infracțiunii în acțiunile săvârșite sau a probelor doveditoare că persoana fizică a participat la comiterea unei infracțiuni;
- c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ sau a muncii corecționale în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;
- d) adoptării de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului sau de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a hotărârii cu privire la repararea prejudiciului sau a realizării acordului amiabil dintre persoana vătămată și reprezentantul Guvernului Republicii Moldova în Comisia Europeană pentru Drepturile Omului și în Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. Acordul menționat se aprobă de către Guvernul Republicii Moldova;...

22. Articolul 128 al Codului de Procedură Penală prevede că este interzis de a face percheziții în timpul nopții cu excepția cazurilor de delict flagrant.

ÎN DREPT

23. Primul și al doilea reclamant s-au plîns în temeiul Articolului 3 al Convenției că condițiile de detenție au constituit tratamente inumane și degradante și că autoritățile nu le-au furnizat asistență medicală corespunzătoare în timpul detenției. Primul reclamant s-a plîns, de asemenea, că a fost maltratat în timpul detenției și de omisiunea autorităților de a investiga în modul corespunzător plîngerea sa în această privință. Articolul 3 din Convenție prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

24. Primul și al doilea reclamant s-au plîns în continuare că arestarea lor preventivă nu s-a bazat pe motive „relevante și suficiente” și că procuratura le-a refuzat accesul la materialele dosarului. Partea relevantă a Articolului 5 § 3 prevede:

“Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. (c) din prezentul articol, ... are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.”

25. Primul și al doilea reclamant s-au plîns într-o scrisoare din 10 aprilie 2006 în temeiul articolului 6 § 2 al Convenției că le-a fost încălcat dreptul de a fi prezumați nevinovați. Articolul 6 § 2 prevede următoarele:

“2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția va fi legal stabilită.”

26. Aceiași reclamanți s-au plîns, în continuare, în temeiul Articolului 8 al Convenției că colaboratorii poliției au efectuat percheziții ilegale în apartamentele lor. În aceeași scrisoare din 10 aprilie 2006 ei s-au plîns, de asemenea, că nu au avut dreptul să primească vizite din partea familiilor lor pe perioada detenției. Articolul 8 prevede următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

27. În cele din urmă, reclamanții au susținut că nu au avut recursuri efective prin intermediul cărora să se plîngă de pretinsele violări ale Articolelor 3, 5 și 8, încălcîndu-se astfel Articolul 13 din Convenție care prevede:

“Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale ... ”

I. ADMISIBILITATEA CAUZEI

A. Plîngerea în temeiul Articolului 3 privind asistența medicală necorespunzătoare și condiții neadecvate de detenție

28. Primul și al doilea reclamant s-au plîns că nu au primit asistență medicală corespunzătoare în timpul detenției. Ei s-au plîns, de asemenea, de condițiile neadecvate de detenție; cu toate acestea, numai al doilea reclamant și-a probat plîngerea afirmînd că a fost deținut pentru o perioadă de cincizeci și trei de zile în detenție solitară într-o încăpere care era slab iluminată și, în rezultat, vederea i s-a diminuat cu cel puțin zece procente.

29. În răspuns la această plîngere Guvernul a afirmat că reclamanții nu au epuizat căile de atac interne disponibile și a prezentat copii ale diferitor cereri scrise de mîna ale primilor doi reclamanți și ale avocatului lor, adresate administrației penitenciarului (a se vedea paragraful 13 de mai sus), autenticitatea cărora nu a fost contestată de reclamanți.

30. Curtea menționează că deși prezumînd că reclamantii ar fi epuizat remediile interne, plîngerile sunt nefondate. Primul reclamant a fost examinat de către un medic la propria alegere și a primit tratament în spitalul penitenciar. Concluzia unui medic independent din 12 octombrie 2005 că reclamantul avea nevoie de o intervenție chirurgicală repetată la spate, nu a fost urmată, deoarece reclamantul a fost eliberat la scurt timp după aceasta. În orice caz, din concluzia medicului nu rezultă că starea de sănătate a primului reclamant a necesitat o intervenție chirurgicală de urgență. Primul reclamant a omis să prezinte probe întru susținerea afirmației sale că avea nevoie de orice alt tratament medical de urgență care nu i-a fost acordat (*I.D. c. Moldovei*, nr. 47203/06, § 37, 30 noiembrie 2010). În ceea ce privește cel de-al doilea reclamant, Curtea constată că acesta nu și-a probat în nici un fel plîngerea privind asistența medicală necorespunzătoare și nu este clar din susținerile sale, sau din documentele prezentate, dacă acesta a avut nevoie de oricare asistență medicală.

31. În ceea ce privește calitatea condițiilor de detenție, Curtea menționează că în pofida faptului că a fost reprezentat în fața Curții de doi avocați, primul reclamant nu și-a probat în nici un fel plîngerea sa privind condițiile neadecvate de detenție. Al doilea reclamant nu a prezentat probe pentru a demonstra că el sau avocatul său au depus careva cereri sau plîngeri la administrația penitenciarului privind detenția solitară sau iluminarea slabă a celulei sale. Avînd în vedere faptul că el a adresat numeroase cereri administrației penitenciarului, inclusiv de a i se instala televiziune prin cablu în celulă (a se vedea paragrafele 13 și 29 de mai sus), Curtea nu este convinsă că el a fost cu adevărat nemulțumit de condițiile de detenție la momentul respectiv, și anume, de detenția solitară și iluminarea celulei sale.

32. Prin urmare, Curtea decide că plîngerea sa în temeiul Articolului 3 al Convenției este vădit nefondată și este prin urmare inadmisibilă în sensul Articolului 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

B. Plîngerile în temeiul Articolelor 5 și 8 ale Convenției înaintate de primul și al doilea reclamant

33. Primul și al doilea reclamant s-au plîns că detenția lor nu a fost bazată pe motive suficiente și relevante și că procuratura le-a interzis accesul la materialele dosarului referitor la proceduri în temeiul Articolului 5. Ei s-au plîns, de asemenea, în temeiul Articolului 8 al Convenției de percheziția ilegală efectuată în casele lor.

34. Guvernul s-a opus, susținînd că primul și al doilea reclamant au omis să informeze Curtea despre faptul că urmărirea penală împotriva lor a fost încetată și a pretins, de asemenea, că aceștia nu au epuizat căile de atac interne, care au devenit disponibile după încetarea urmăririi penale împotriva lor. În special, aceștia aveau dreptul să inițieze proceduri în

conformitate cu Legea nr. 1545 și să pretindă despăgubiri pentru preținsele violări.

35. Primul și al doilea reclamant nu au căzut de acord și au susținut că Legea nr. 1545 nu constituie un remediu eficient deoarece instanțele naționale s-au expus deja asupra fondului plîngerilor lor în temeiul Articolelor 5 și 8 în timpul examinării cererilor lor *habeas corpus*. Ei au pretins, de asemenea, că în cauzele *Sarban c. Moldovei* (nr. 3456/05, 4 octombrie 2005) și *Ostrovar c. Moldovei* (nr. 35207/03, 13 septembrie 2005) Curtea a constatat că remediuul instituit de Legea nr. 1545 este unul ineficient.

36. Curtea observă că în cauza *Topa c. Moldovei* ((dec.), nr. 25451/08, 14 septembrie 2010) în ceea ce privește o plîngere în temeiul Articolului 5 § 3 din Convenție, aceasta a constatat că Legea nr. 1545 a oferit o cale de atac eficientă pe care reclamantul a omis să o epuizeze după ce a fost achitat și, prin urmare, a declarat cererea inadmisibilă. Eficiența remediuului în temeiul Legii nr. 1545 a confirmată în cauza *Mătăsarui și Savițchi c. Moldovei* (nr. 38281/08, § 75, 2 noiembrie 2010), unde Curtea a respins plîngerile reclamantului în temeiul Articolului 5 pentru omisiunea de a iniția proceduri civile în temeiul acestei legi. În ceea ce privește cauzele *Ostrovar* și *Sarban*, urmează a fi făcută o distincție între acestea și prezenta cauză, deoarece reclamanții în primele două spețe nu au fost achitați și, prin urmare, nu aveau dreptul să inițieze proceduri în temeiul Legii nr. 1545.

37. În speță de față, Curtea nu găsește motive întemeiate să se îndepărteze de la constatările sale recente în cauzele *Topa* și *Mătăsarui și Savițchi*. Mai mult decît atît, Curtea menționează că în conformitate cu Legea nr. 1545 primul și al doilea reclamant aveau dreptul să pretindă despăgubiri și pentru preținsele percheziții ilegale ale caselor lor. Întrucît primul și al doilea reclamant au omis să facă acest lucru, plîngerile lor în temeiul Articolelor 5 § 3 și 8 urmează a fi respinse pentru neepuizarea căilor de atac interne în conformitate cu Articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

C. Plîngerile în temeiul Articolelor 6 § 2 și 8 din Convenție cu privire la interzicerea vizitelor din partea familiei

38. Primul și al doilea reclamant s-au plîns că procuratura le-a încălcat dreptul de a fi prezumați nevinovați, imediat după reținerea lor din 3 iunie 2005. În special, ei au susținut că imediat după reținerea lor, procuratura a emis un comunicat de presă în care reclamanții au fost prezentați ca fiind membri ai unui grup criminal organizat. De asemenea, reclamanții s-au plîns că în prima perioadă a detenției lor, pînă la 21 iulie 2005, li s-a refuzat dreptul de a avea vizite din partea familiilor lor.

39. Curtea amintește că scopul termenului de șase luni în conformitate cu Articolul 35 este de a promova securitatea raporturilor juridice, astfel asigurînd ca toate cauzele care ridică probleme în baza Convenției să fie

examineate într-un termen rezonabil și deciziile anterioare să nu fie susceptibile de a fi atacate în continuu. În mod normal, termenul de șase luni curge din momentul adoptării deciziei definitive în procesul de epuizare a căilor interne de recurs. Cu toate acestea, atunci când este clar de la bun început că reclamantul nu dispune de o cale de atac eficientă, acest termen curge de la data la care s-au produs acțiunile sau măsurile invocate (a se vedea *D.P. și J.C. c. Marii Britanii* (dec.), nr. 38719/97, 26 iunie 2001).

40. Revenind la situația de fapt din speță, Curtea observă că reclamantii au formulat aceste pretenții pentru prima dată în scrisoarea lor din 10 aprilie 2006 (a se vedea paragraful 26 de mai sus). Nu există nimic care ar sugera că reclamantii au fost împiedicați în vreun fel sau altul de către autorități să depună plângeri înaintea acelei zile. Prin urmare, plîngerile au fost depuse după expirarea termenului de șase luni după ce pretinsa încălcare a avut loc și urmează a fi declarate inadmisibile, în temeiul Articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

D. Plîngerea în temeiul Articolului 13

41. Reclamantii s-au plîns în temeiul Articolului 13 în conexiune cu Articolele 5 și 8 că în Republica Moldova nu există căi de atac eficiente pentru a contesta lipsa de motive pentru detenția primului și celui de-al doilea reclamant, precum și ilegalitatea percheziției efectuate la domiciliile reclamantilor. Curtea observă că, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, reclamantii erau în drept să depună cereri *habeas corpus* (a se vedea paragrafele 10 și 11 de mai sus) și să conteste legalitatea percheziției în fața instanțelor judecătorești (a se vedea paragraful 7 de mai sus), ceea ce dînșii au și făcut. Faptul că reclamantii nu au avut câștig de cauză în cadrul procedurilor inițiate nu denotă în mod automat că remediul ar fi unul inefficient în sensul Articolului 13 din Convenție (a se vedea *Straisteanu și Alții c. Moldovei*, nr. 4834/06, § 69, 7 aprilie 2009). Astfel, Curtea concluzionează că, acest capăt de plîngere este vădit nefundat și, prin urmare, inadmisibil în sensul Articolului 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

E. Restul capetelor de cerere

42. Guvernul a pretins că reclamantii nu au epuizat calea de atac prevăzută de Legea nr. 1545 și că, prin urmare, ei nu aveau statut de victimă. Curtea consideră că aceasta este mai degrabă o problemă ce ține de neepuizarea căilor de atac decît una ce se referă la statutul de victimă și menționează că Legea nr. 1545 nu prevede nici un temei de a înainta o acțiune pentru victimele maltratării sau torturii. De asemenea, în conformitate cu prevederile acestei legi, nici cel de-al treilea și al patrulea reclamant nu se puteau plînge de pretinsa încălcare a dreptului lor la

respectarea domiciliului. Prin urmare, obiecția Guvernului urmează a fi respinsă.

43. Curtea consideră că restul capetelor de cerere formulate în temeiul Articolului 3 al Convenției (cu privire la maltratarea primului reclamant), Articolului 8 al Convenției (cu privire la percheziția efectuată la domiciliile celui de-al treilea și al patrulea reclamant) și Articolului 13 în conexiune cu Articolul 3 al Convenției (cu privire la lipsa unor căi efective de atac în privința maltratării primului reclamant) ridică chestiuni de fapt și de drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și că niciun alt temei pentru declararea lor ca inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea le declară admisibile. În conformitate cu decizia sa de aplicare a Articolului 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor cereri.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

44. Primul reclamant a pretins că a fost maltratat de către colaboratorii de poliție în timpul percheziției celulei sale din 6 septembrie 2005. De asemenea, reclamantul a afirmat că procuratura nu a investigat în mod corespunzător plîngerea lui.

45. Guvernul a susținut că primul reclamant nu a fost maltratat în timpul detenției sale. Acest fapt a fost dovedit de declarațiile colaboratorilor de poliție care au efectuat percheziția și care au negat orice acuzație cu privire la maltratare. Potrivit Guvernului, autoritățile au efectuat o investigație efectivă a plîngerii reclamantului cu privire la rele tratamente și au stabilit că o parte din leziunile reclamantului au fost cauzate de căderea lui, o altă parte din leziuni au fost auto-provocate în timp ce restul au fost cauzate în rezultatul folosirii cătușelor.

B. Aprecierea Curții

1 Principii generale

46. După cum a susținut Curtea cu mai multe ocazii, Articolul 3 din Convenție consacră una dintre cele mai fundamentale valori ale societății democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, cum ar fi lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice categoric tortura, tratamente ori pedepse inumane sau degradante. Spre deosebire de cea mai mare parte a clauzelor fundamentale ale Convenției și a

Protocoloalelor nr.nr. 1 și 4, Articolul 3 din Convenție nu conține nici o prevedere cu privire la excepții și nici o derogare de la acesta normă nu este permisă în conformitate cu articolul 15 § 2, chiar și în cazul unei urgențe de interes public sub existența unui pericol pentru viața națiunii (vezi *Selmouni v. Franța* [GC], nr. 25803/94, § 95, ECHR 1999-V, și *Assenov and others v. Bulgaria*, 28 octombrie 1998, § 93 *Culegere de Hotărâri și Decizii* 1998-VIII).

47. În cazul în care o persoană a suferit leziuni corporale în timpul detenției sau sub controlul poliției, oricare vătămare corporală va duce la apariția unei prezumții puternice că persoana a fost maltrată (a se vedea *Bursuc v. România*, nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). Este sarcina statului să ofere o explicație plauzibilă cum au fost cauzate leziunile, în lipsa căreia se pune o problemă în sensul Articolului 3 din Convenție (*Selmouni v. Franța*, citată anterior, § 87).

48. În aprecierea probelor, Curtea, de obicei, aplică standardul probațiunii "dincolo de orice dubiu rezonabil" (a se vedea *Irlanda v. Regatul Unit al Marii Britanii*, 18 ianuarie 1978, § 161, Seria A, nr. 25). Cu toate acestea, o astfel de probă derivă din coexistența suficient de perseverentă, clară și concordantă a raționamentelor sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială. Când evenimentele în litigiu se află în întregime, sau în mare parte, în cunoștință exclusivă de cauză a autorităților, cum este și cazul persoanelor care se află în custodie sub controlul acestor autorități, se nasc prezumții puternice în ce privește leziunile apărute în timpul detenției. Fără îndoială, sarcina probării urmează să cadă pe seama autorităților în sensul de a oferi o explicație convingătoare și satisfăcătoare (a se vedea *Salman v. Turcia* [GC], nr. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII).

49. Curtea reamintește, atunci când o persoană face o declarație credibilă precum că, aflându-se în custodia poliției sau altor agenți similari ai statului, a suferit un tratament cu încălcarea Articolului 3, norma respectivă, luată în conexiune cu obligația generală a statelor conform Articolului 1 din Convenție de a garanta "oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite..." în Convenție, implică necesitatea unei investigații oficiale eficiente. Cum este în cazul investigației desfășurate în sensul Articolului 2, o astfel de anchetă trebuie să fie capabilă să conducă la identificarea și pedepsirea celor vinovați. În caz contrar, interdicția legală și principală a torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante, necăutând la importanța sa fundamentală, ar fi ineficientă în practică și, în unele cazuri, ar exista posibilitatea pentru agenții statului să încalce drepturile persoanelor aflate sub controlul lor, cu o responsabilitate potențială (a se vedea, printre alte imperative, *Labita v. Italia* [MC], nr. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV).

50. Investigația alegațiilor temeinice cu privire la maltratare urmează a fi minuțioasă. Acesta înseamnă că autoritățile, mereu, urmează să întreprindă măsuri pentru a constata ce s-a întâmplat în fapt și nu ar trebui să se bazeze

pe concluzii pripite și nefondate în adoptarea deciziilor sale în vederea încetării investigațiilor (a se vedea *Assenov and others*, citată anterior, § 103). Autoritățile trebuie să efectueze toate măsurile rezonabile și disponibile pentru a obține dovezi cu privire la evenimente, inclusiv, *inter alia*, declarațiile martorilor oculari și constatări medico-legale (a se vedea *Tanrikulu v. Turcia* [GC], nr. 23763/94, § 104, ECHR 1999-IV, și *Gül v. Turcia*, nr. 22676/93, § 89, 14 decembrie 2000). Orice deficiență a investigației care subminează capacitatea de a stabili sursa leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile, riscă să nu corespundă acestui standard.

2. *Aplicarea principiilor menționate mai sus în această cauză*

51. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea notează că primul reclamant a suferit numeroase leziuni corporale la 6 septembrie 2005, în timp ce se afla în detenție. Potrivit rapoartelor medicale în posesia cărora se află Curtea, primul reclamant avea multiple echimoze și excoriații pe frunte, piept, abdomen, mâini și spate.

52. În opinia Guvernului, unele leziuni au fost o automutilare, în timp ce altele au fost cauzate în rezultatul căderii. Această opinie se bazează pe raportul expertizei medico-legală din 9 februarie 2006, care nu a stabilit originea leziunilor primului reclamant, ci mai degrabă a speculat că unele din ele teoretic puteau fi auto-provocate și celelalte teoretic puteau fi cauzate în rezultatul căderii (a se vedea paragraful 18 de mai sus). În plus, poziția Guvernului se bazează de asemenea pe descrierea evenimentelor oferită de colaboratorii poliției aflați sub suspiciune.

53. Curtea menționează, în primul rând, că natura leziunilor de pe corpul primului reclamant corespunde cu relatarea evenimentelor făcută de către el și de către co-deținutul său de celulă. Cu toate acestea, reclamantul și co-deținutul său de celulă, care a fost de asemenea prezent în timpul percheziției, nu au fost audiați în cadrul investigației. Dimpotrivă, investigatorii s-au bazat în întregime pe declarațiile colaboratorilor de poliție acuzați de rele tratamente, acceptându-le necondiționat.

54. Mai mult, Curtea nu este convinsă de argumentele invocate de către Guvern și consideră că acesta nu a oferit o explicație plauzibilă cu privire la modul în care au fost cauzate leziunile primului reclamant. O simplă posibilitate teoretică că leziunile primului reclamant au fost o automutilare sau că el le-a obținut în rezultatul căderii nu este suficientă pentru a răsturna prezumția puternică împotriva Guvernului în absența unor probe contrare.

55. În lumina celor menționate mai sus și în baza tuturor materialelor aflate în posesia sa, Curtea consideră că Guvernul nu a adus o explicație plauzibilă a leziunilor primului reclamant și constată că acestea au fost rezultatul unui tratament inuman și degradant aplicat în timpul aflării acestuia în custodia poliției. Prin urmare, a avut loc o violare a Articolului 3 al Convenției.

56. Avînd în vedere deficiențele identificate în cadrul investigației (a se vedea paragraful 53 mai sus), Curtea, de asemenea, constată că autoritățile statului nu au efectuat o investigație corespunzătoare a alegațiilor reclamantului cu privire la maltratare. Prin urmare, a avut loc o violare a Articolului 3 al Convenției și sub aspect procedural.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 8 AL CONVENȚIEI

57. Al treilea și al patrulea reclamant s-au plîns că percheziția efectuată la domiciliile lor la 4 iunie 2005 a reprezentat o ingerință în dreptul lor la respectarea domiciliului, care nu a fost în conformitate cu legea, nu a urmărit un scop legitim și nu a fost necesară într-o societate democratică.

58. Guvernul nu a prezentat observațiile sale cu privire la fondul acestor pretenții.

59. Curtea consideră că intrarea colaboratorilor de poliție în casele reclamanților a constituit o ingerință în dreptul lor la respectarea domiciliului. O ingerință va contraveni Articolului 8 al Convenției, cu excepția situației în care este „în conformitate cu legea”, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime la care se face referință în paragraful 2 și de asemenea este „necesară într-o societate democratică” pentru a atinge scopul (a se vedea următoarele hotărîri: *Silver și Alții c. Marii Britanii*, 25 martie 1983, § 84, Seria A nr. 61; *Campbell c. Marii Britanii*, 25 martie 1992, § 34, Seria A nr. 233; *Calogero Diana c. Italiei*, 15 noiembrie 1996, § 28, *Reports* 1996-V; și *Petra c. României*, 23 septembrie 1998, § 36, *Reports* 1998-VII).

60. Expresia „în conformitate cu legea” nu necesită doar conformitate cu legea națională, dar de asemenea se referă la calitatea acestei legi (a se vedea *Halford c. Marii Britanii*, § 49, *Reports* 1997-III). Curtea reiterează că legea națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă domeniul și modul de exercitare a discreției relevante oferite autorităților publice pentru a asigura persoanelor un grad minim de protecție la care au dreptul cetățenii conform principiului supremației legii într-o societate democratică (a se vedea *Domenichini c. Italiei*, § 33, *Reports* 1996-V).

61. Curtea menționează că percheziția la domiciliile reclamanților a fost efectuată în timpul nopții, pe 4 iunie 2005, între orele 24:00 și 03:00. Articolul 128 al Codului de procedură penală prevede că este interzis de a face percheziții în timpul nopții, cu excepția cazurilor de *flagrant delict*. Întrucît nu a fost susținut de Guvern că percheziția domiciliului celui de-al treilea și al patrulea reclamant cade sub excepția prevăzută de articolul 128 al Codului de procedură penală, Curtea consideră că ingerința pretinsă nu a fost „în conformitate cu legea” în sensul Articolului 8. Prin urmare, nu este necesar o examinare dacă ingerința a urmărit un scop legitim și dacă era „necesară într-o societate democratică”.

62. Prin urmare, Curtea constată că a existat o violare a Articolului 8 al Convenției în ceea ce privește dreptul celui de-al treilea și al patrulea reclamant la respectarea domiciliului.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 AL CONVENȚIEI ÎN CONEXIUNE CU ARTICOLUL 3 AL CONVENȚIEI

63. Primul reclamant s-a plîns că nu ar fi beneficiat de căi efective de atac în privința pretenției sale formulate în temeiul Articolului 3 al Convenției privind maltratarea sa de către poliție.

64. Curtea consideră că această pretenție, în mare parte, ridică aceleași întrebări precum acelea examinate deja în paragrafele 53 și 56 de mai sus și că nu sunt implicate probleme separate în temeiul Articolului 13 în conexiune cu Articolul 3 al Convenției.

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

65. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciu

66. Primul și al doilea reclamant au pretins fiecare câte 30,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Cel de-al treilea și al patrulea reclamant au pretins fiecare câte EUR 10,000 cu titlu de prejudiciu moral.

67. Guvernul a contestat sumele pretinse și a susținut că acestea erau vădit nefondate și excesive.

68. Avînd în vedere încălcările constatate mai sus, și faptul că toate pretențiile formulate în privința celui de-al doilea reclamant au fost declarate inadmisibile, Curtea consideră că compensarea prejudiciului moral este justificată în acest caz doar în privința primului, celui de-al treilea și al patrulea reclamant. Evaluînd echitabil, Curtea acordă suma de EUR 15,000 primului reclamant, 1,200 EUR celui de-al treilea reclamant și EUR 1,200 celui de-al patrulea reclamant.

B. Costuri și cheltuieli

69. Avocații reclamanților au pretins EUR 34,373 cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața instanțelor judecătorești naționale și în fața Curții. Ei au prezentat o listă detaliată a orelor lucrate.

70. Guvernul a contestat această sumă și a susținut că aceasta era excesivă și nefondată.

71. Curtea menționează că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul Articolului 41, urmează a fi stabilit faptul dacă ele au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (a se vedea, spre exemplu, *Nilsen și Johnsen c. Norvegiei* [MC], nr. 23118/93, § 62, ECHR 1999-VIII).

72. În speță, luând în considerație lista detaliată prezentată de reclamant, criteriile de mai sus, complexitatea cauzei și faptul că majoritatea pretențiilor formulate au fost declarate inadmisibile, Curtea acordă reclamantilor EUR 1,200 cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Penalități de întârziere

73. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Declară* cu o majoritate, admisibile pretențiile formulate în temeiul Articolului 3 al Convenției separat, precum și în conexiune cu Articolul 13 în privința primului reclamant, și în temeiul Articolului 8 al Convenției în privința celui de-al treilea și al patrulea reclamant, iar restul cererii inadmisibil;
2. *Hotărăște* în unanimitate, că a avut loc o violare sub aspect material și procedural a Articolului 3 al Convenției ca urmare a maltratării primului reclamant de către ofițerii de poliție la 6 septembrie 2005;
3. *Hotărăște* cu șase voturi contra unul, că a avut loc o violare a Articolului 8 din Convenție în privința celui de-al treilea și al patrulea reclamant;
4. *Hotărăște* în unanimitate, că nu apare nici o problemă distinctă în privința pretenției formulate în temeiul Articolului 13 al Convenției în conexiune cu Articolul 3 din Convenție;
5. *Hotărăște* cu șase voturi contra unul
 - (a) că statul pârît trebuie să achite reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției:

- (i) Dlui I. Bișir EUR 15,000 (cincisprezece mii euro) cu titlu de prejudiciu moral;
 - (ii) Dnei S. Bișir EUR 1,200 (o mie două sute euro) cu titlu de prejudiciu moral;
 - (iii) Dnei E. Tuluș EUR 1,200 (o mie două sute euro) cu titlu de prejudiciu moral;
 - (iv) reprezentanților reclamanților EUR 1,200 (o mie două sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - (b) că sumele de mai sus trebuie să fie convertite în valuta națională a statului pîrît conform ratei aplicabile la data executării hotărîrii, plus orice taxă care poate fi percepută; și
 - (c) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o dobîndă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întîrziere, plus trei procente;
6. *Respinge* unanim restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 17 mai 2011, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Marialena Tsirli
Grefier Adjunct

Josep Casadevall
Președinte